

Planprogram för Hertsöheden

Luleå kommun

Norrbottens län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2021-04-26 § 83 att ge Stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att upprätta ett förslag till detaljplaneprogram för Hertsöheden. Luleå kommuns befolkningsmål är att Luleå ska ha 100 000 invånare senast år 2040. Luleå kommun har därför ett intresse av att utveckla och bebygga Hertsöheden för att möta efterfrågan och kunna erbjuda boenden i varierad form.

Hur samrådet bedrivits

Planprogrammet handläggs enligt plan- och bygglagen (2010:500) kap 5, vilken bland annat reglerar hur samråd ska bedrivas samt att undersökning ska göras om detaljplaneprogrammet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. För att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och för att ge möjlighet till insyn och påverkan ska samråd ske med myndigheter, sakägare och övriga berörda enligt 5 kap. 11 §, plan- och bygglagen.

Ett förslag till planprogram har därför visats för samråd under perioden 14:e juni – 14:e juli 2023. Planhandlingarna har funnits tillgängliga på Luleå kommuns webbplats, Stadsbyggnadsförvaltningen, Stadsbiblioteket på Kulturens hus samt Hertsö bibliotek. Planhandlingarna och information om samrådet har i detta fall sänts till länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten och berörda fastighetsägare (se sändlista).

Samråd har under arbetet med planförslaget även skett kontinuerligt med berörda kommunala förvaltningar och bolag.

Under samrådstiden inkom 16 skrivelser.

Skrivelser utan invändningar har inkommit från:

- Swedavia, 2023-06-16
- Lantmäteriet, 2023-06-20
- Luftfartsverket, 2023-06-26

- Sjöfartsverket, 2023-06-27
- LRF Lantbrukarnas riksförbund, 2023-06-28
- Älvsbyhus, 2023-07-11

Skrivelser med synpunkter och/eller frågor har inkommit från:

- Skanova, 2023-06-15
- Postnord, 2023-06-16
- Vattenfall Eldistribution, 2023-06-20
- Räddningstjänsten, 2023-06-20
- Privatperson/Boende Lerbäcken, 2023-06-25
- Luleå tekniska universitet, VA-teknik, 2023-07-06
- Trafikverket, 2023-07-13
- Naturskyddsföreningen, 2023-07-14
- Miljö- och byggnadsnämnden, Luleå kommun, 2023-08-16
- Länsstyrelsen, 2023-08-17

Inkomna synpunkter med kommentar

Inkomna synpunkter redovisas här i sammanfattad och förkortad form. Synpunkterna i sin helhet finns att tillgå på Stadsbyggnadsförvaltningen. Länsstyrelsens synpunkter redovisas i sin helhet.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar skrivs med kursiv stil för att tydligt skilja dem från inkomna synpunkter.

Myndigheter

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens synpunkter läggs in i sin helhet och kommenteras.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Miljökvalitetsnormer, MKN, för vatten

Genomförandet av de föreslagna etableringarna medför ytterligare dagvattenutsläpp via befintliga dagvattenledningar/rinnstråk till Inre Hertsöfjärden som redan i nuläget inte uppnår god status avseende parametrar som omfattar flera ämnen som normalt förekommer i tätorters dagvatten. Detta innebär att ytterligare utsläpp inte är tillåtna ens i liten omfattning eftersom möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer då äventyras.

Enligt tidigare möte med Luleå kommun avser kommunen att förbättra reningskapaciteten i det befintliga dagvattennätet så att den totala ämnestransporten från dagvatten till Inre Hertsöfjärden minskar. Kommunens avsikt finns också översiktligt beskriven i programförslaget. Länsstyrelsen bedömer preliminärt att detta är möjligt och anser att åtgärder för bättre vattenkvalitet är viktiga. Åtgärdsprogrammet är ett verktyg för att uppnå de miljökvalitetsnormer som vattenmyndigheterna beslutat om. De är juridiskt bindande för myndigheter och kommuner och ska därför genomföras. Sådana åtgärder är även nödvändiga för att kunna följa Åtgärdsprogrammet för vattendistriktet (Åtgärderna ska vara

kostnadseffektiva och deras konsekvenser ska vara analyserade). En förutsättning blir i det här fallet alltså att den totala ämnesbelastningen från dagvatten som uppkommer i de befintliga bebyggelseområdena till Inre Hertsöfjärden behöver minska om detaljplaner i programområdet avses kunna genomföras. Det krävs att kommunen detaljerat kan beskriva utförandet/genomförandet för berörda dagvattensystem samt effekterna därav för att kommande detaljplaner ska kunna bedömas som förenliga med miljökvalitetsnormer i Inre Hertsöfjärden. I praktiken innebär detta att lokaliseringens lämplighet gällande MKN-vatten hänger på att belastningsminskande åtgärder för den gemensamma recipienten även görs utanför programområdet. Den slutliga bedömningen beror också på om det förväntas tillkomma utsläpp från kända nya eller befintliga källor till Inre Hertsöfjärden utöver dagvatten från planprogramområdet.

Kommentar: Yttrandet noteras och tas med i fortsatt arbete med detaljplaneläggning samt arbetet med föreslagen åtgärd för att minska föroreningsbelastningen på Inre Hertsöfjärden.

Arbetet med att utreda och bygga reningsanläggning för att minska dagvattnets påverkan på Inre Hertsöfjärden ska påbörjas 2024.

Stadsbyggnadsförvaltningen önskar fortsatt dialog med Länsstyrelsen i detta arbete.

Övrigt

Det bör också framgå hur avloppsvatten från detaljplaneområdena hanteras, t ex hur de transporteras och var reningen sker samt om något av detta ändras som följd av kommande detaljplanegenomföranden.

Kommentar: Planprogrammet kompletteras med en översiktlig beskrivning av hanteringen av avloppsvatten i kapitel Genomförande och konsekvenser.

Programförslagen signalerar en tydlig medvetenhet om våtmarkers känslighet i samband med exploateringar. När det gäller de berörda våtmarkerna finns det en liten risk att jorden som underliggjer våtmarken består av sulfidhaltigt material. Om sådant material dräneras eller på annat sätt oxideras genom kontakt med atmosfären kan omgivande vattenmiljöer påverkas negativt.

Kommentar: Stadsbyggnadsförvaltningen avser inte att sänka grundvattennivån i våtmarkerna men uppmärksammar riskerna med dränering av sulfidhaltigt material och konsekvenserna som kan uppstå för omkringliggande vattenmiljöer.

Råd enligt 2 kap. PBL

Artskydd

Det framkommer inte om en naturvärdesinventering och riktade artinventeringar har genomförts eller ska genomföras inom planområdet/påverkansområdet. Eftersom området till största delen är oexploaterat med bitvis höga naturvärden behöver relevanta inventeringar genomföras under en för varje respektive art lämplig tidpunkt.

På Hertsön med omnejd pågår det planering av nyetableringar av olika slag. Det är därför viktigt att kommande handlingar redogör för de kumulativa effekter som uppstår i hela området (påverkansområdet) vad gäller naturmiljön, skyddsvärda/skyddade arter, invasiva främmande arter mm. En artskyddsutredning för alla de skyddade/skyddsvärda arter som finns inom påverkansområdet behöver tas fram. Där ska även de skyddsåtgärder som planeras att vidtas för att undvika/minimera påverkan på dessa arter finnas med. Om sedan, trots planerade skyddsåtgärder, förbuden i Artskyddsförordning aktualiseras ska detta redogöras för och vilka möjliga prövningar som kan komma att krävas.

För skyddsvärda (tex rödlistade, ÅGP) arter ska det framgå vilka skyddsåtgärder som avses vidtas för att minimera påverkan på dessa. Se bilaga om artskyddsutredning.

Specifikt om vitryggig hackspett (CR)

Programområdet ligger inom värdetrakt för Åtgärdsprogram för vitryggig hackspett. Det behöver utredas noggrant om områdets kontinuerliga ekologiska funktion kommer att säkerställas för bland annat vitryggig hackspett, detta främst då flera olika aktörer i området planerar att påverka området på olika sätt inom värdetrakten.

Kommentar: En naturvärdesinventering togs fram 2013 och denna har legat till grund för avgränsningen av föreslagna bebyggelseområden. Naturvärdesinventeringen kompletterades med en artinventering avseende fåglar och groddjur under sommaren 2023. Inventerat område är programområdet och angränsande naturmark som har bedömts viktiga att få artinventerade för att kunna göra en bedömning av planprogrammets påverkan och konsekvenser.

Programhandlingen uppdateras med resultat från naturvärdesinventeringen och artinventeringen samt notering om att påverkan på de skyddade arter som identifierats under inventeringen behöver studeras närmare i en artskyddsutredning. Vidare utredning för relevanta artgrupper görs i kommande planeringsskeden i de fall det bedöms behövt.

Att i planprogrammet utreda de kumulativa effekterna av flera pågående och framtida projekt i närområdet är inte rimligen genomförbart då de inte omfattas av programområdet, ligger i olika fas tidsmässigt och har olika huvudmän.

För "skyddsvärda arter", dvs icke skyddade arter, finns såvitt vi kan bedöma inte lagstöd utifrån artskyddsförordningen för att kräva särskilda utredningar.

Stadsbyggnadsförvaltningen ser det inte som relevant att utreda arter som inte förekommer i området eller inte kan antas påverkas av planens genomförande. För Vitryggig hackspett ligger området förvisso inom en utpekad värdetrakt i Naturvårdsverkets åtgärdsprogram, men värdetrakten är dock vidsträckt och innefattar ett stort landskapsavsnitt i Luleås närhet. Vi bedömer det som en grov avgränsning som innesluter såväl högkvalitativa vitryggshabitat som triviala naturområden. Inom planområdet förekommer inga vitryggshabitat, enligt en separat lövskogsinventering som kommunen tidigare tagit fram.

Invasiva främmande arter

Förutom inventeringar och utredningar kring skyddade/skyddsvärda arter behöver kommunen genomföra detta även vad gäller invasiva främmande arter. En redogörelse för påträffade arter, risk för spridning samt hur dessa regleras i lagstiftning ska finnas med. Det

ska även redogöras för hur till exempel massor i området ska hanteras så att, om det finns, invasiva främmande arter inte sprids från området samt hur det säkerställs att sådana arter inte sprids till området tex via masshantering.

Kommentar: Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer inte att det är aktuellt att ta fram en utredning specifikt för förekomst av invasiva främmande arter i detta skede. Påträffas invasiva främmande arter inom området kommer de hanteras enligt gällande lagstiftning. Stadsbyggnadsförvaltningen har påbörjat ett arbete med att ta fram en handlingsplan för hanteringen av invasiva främmande arter, i detta arbete ingår masshantering.

Markavvattning

Det framgår att delar av föreslaget bebyggelseområde består av fuktig skogsmark som behöver avvattnas och fyllas upp för att kunna bebyggas. Markavvattning och dikning i syfte att avvattna marken för att kunna bebygga området, är tillståndspliktigt enligt 11 kap 13 § MB. Länsstyrelsen ska utifrån kommande detaljplaner kunna bedöma om tillstånd för markavvattning kan beviljas före planen antas.

Kommentar: Yttrandet noteras och tas med i fortsatt arbete med detaljplaneläggning.

Rennäring

Programområdet berör ett 135 ha stort område inom Gällivare skogssambys vinterbetesmarker. Området sammanfaller enligt Sametingets kartunderlag till stora delar med ett utpekad uppsamlingsområde. Området är inte av riksintresse för rennäring enligt 3 kap 5 § andra stycket MB.

Området är dock av allmänt intresse för rennäringen enligt 3 kap 5 § första stycket MB. Det behöver i programförslaget tydligare beskrivas hur rennäring bedrivs i området, hur uppsamlingsområdet nyttjas, och hur uppsamlingsområdet kan påverkas av planprogrammet.

Exempelvis bör det beskrivas och bedömas om uppsamlingsområdet fortfarande kommer att kunna fylla sitt syfte då programförslaget leder till bland annat betesbortfall. Det är även viktigt att bedöma hur det framtida bostadsområdet tillsammans med övriga närliggande exploateringar. Vidare kan den utökade mänskliga aktiviteten i området leda till omgivningspåverkan i form av buller, ökat rörligt friluftsliv, ökad snöskotertrafik, ökade fordonsrörelser med mera.

Det är även viktigt att bedöma hur det framtida bostadsområdet tillsammans med övriga närliggande exploateringar och störningar påverkar rennäringen i området sammantaget t.ex. vägar, bebyggelse, industri, skogsbruk, rörligt friluftsliv m.fl. (en översiktlig utredning över kumulativa effekter). Programförslaget skulle även med fördel kunna kompletteras med kartbilder som visar planprogrammet i förhållande till Sametingets kartunderlag.

Kommentar: Att i planprogrammet utreda de kumulativa effekterna av flera pågående och framtida projekt i närområdet är inte rimligen genomförbart då de inte omfattas av programområdet, ligger i olika fas tidsmässigt och har olika huvudmän.

Programhandlingen kompletteras med underlag hämtat från Sametingets kartor.

Stadsbyggnadsförvaltningen delar inte bilden av att området till stora delar sammanfaller med ett

utpekat uppsamlingsområde, då utpekat uppsamlingsområde är betydligt större än programområdet. Ett genomförande av programförslaget kommer innebära en minskad areal för renskötseln att nyttja för uppsamling. Programområdet bedöms utgöra en utvidgning av Luleå tätort, vilket har fördelar då samma antal bostäder på ett längre avstånd från befintlig bebyggelse skulle kunna innebära en större fragmentering av områden med betydelse för renskötseln. Programområdet är beläget i anslutning till en stor andel befintliga bostäder, mellan Ormbergets rekreationsområde och Luleå industripark, i närhet till skjutbanor, modellflygfält och ett stort nät av terrängcykelspår. Redan idag kan det därmed beräknas finnas aktiviteter, människor och verksamheter som har påverkan på uppsamlingsområdets funktion.

Ett genomförande av programförslaget bedöms därmed inte att leda till en betydande ökad omgivningspåverkan inom uppsamlingsområdet. Gällioare sameby har hörts vid samrådet och kontaktats utan någon respons.

Länsstyrelsens synpunkter enligt annan lagstiftning

Länsstyrelsen bedömer att risken för okända fornlämningar är sådan att kommunen ska samråda med Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion angående behovet av arkeologisk utredning i det fortsatta planarbetet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen ska även undersöka om ett genomförande av den efterföljande detaljplanen eller detaljplanerna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen innebär att kommunen dels ska identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, dels ska samråda i frågan om betydande miljöpåverkan. Kommunen behöver dock inte göra en miljöbedömning och ta fram miljökonsekvensbeskrivning i programskedet utan det görs i de efterföljande detaljplanerna. (jfr prop. 2020/21:174 sid. 64).

Kommunen bedömer att detaljplaneprogrammets intentioner inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Utifrån den planerings- och utredningsnivå som planprogrammet ligger på kan Länsstyrelsen inte bedöma om efterföljande detaljplanen eller detaljplanerna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. De stora ytor naturmark som oundvikligen försvinner kan riskera att få betydande påverkan på artskyddet och därmed möjligheterna att följa miljölagstiftningen (Miljöbedömningsförordningens paragraf 5 § 1 d).

Även om områden med höga naturvärden och särskilda värdeetrakter föreslås bevaras i planprogrammet, kan det bli svårt att genomföra bebyggelse i programområdet utan att det sker i ett påverkansområde för områden med höga naturvärden och särskilda värdeetrakter.

Kommentar: Stadsbyggnadsförvaltningen avser att undersöka om kommande detaljplan bedöms innebära risk för betydande miljöpåverkan under uppstarten av detaljplanläggningen.

Stadsbyggnadsförvaltningen önskar att tidigt samråda behovet av miljökonsekvensbeskrivning samt arkeologisk utredning med Länsstyrelsen.

Övrigt

Kommande kraftledningars lokalisering bör med fördel illustreras i planprogrammets illustrationer.

Kopplingen till Luleå industripark nämns flertalet gånger i beskrivningen av bebyggelsestrukturens utformning. Den geografiska och funktionella kopplingen bör även synas i programmets illustrationer för att öka förståelsen av kommunens förslag och avvägningar.

Detaljsynpunkter

Rekommendationen avseende *anpassning utifrån VA-lösning gällande delområde A* behöver utvecklas.

Gällande delområde G framgår att anpassning till omgivningen i den tillkommande bebyggelsen är viktig. Länsstyrelsen vill påpeka att anpassningskravet i Plan- och bygglagen gäller överallt och alltid och inte endast på utpekade platser. *Särskilt viktigt* eller liknande skulle exempelvis vara tydligare i detta fall.

Rekommendationen för delområde B, att *bebyggelsen föreslås skapa semi-öppna gårdsrum*, kan vara svårförstådd för en allmänhet och kan med fördel kompletteras med en illustration som förtydligar utformningen och dess syfte.

Kommentar: Text för delområde A om anpassning utifrån VA-lösning tas bort då denna kan uppfattas missvisande. Med anpassning utifrån VA-lösning menas att bebyggelsen ska anpassas så att markhöjder som i möjligaste mån möjliggör självfall samt erforderlig plats för yttlig dagvattenhantering säkerställs. Detta gäller hela programområdet och anpassning görs under kommande detaljplanläggning. Planprogrammet kompletteras i stället med en skrivning gällande VA i kapitel Genomförande och konsekvenser.

Stadsbyggnadsförvaltningen noterar Länsstyrelsens förslag avseende förtydliganden i illustrationer och text. Programhandlingen uppdateras för ökad tydlighet.

Trafikverket

Trafikalstring

Konsekvenserna av den trafik som planprogrammet alstrar bör analyseras tillsammans med övrig framtida trafik på omkringliggande vägnät. Om det finns risk för konsekvenser på väg 595 som utgör riksintresse för kommunikationer gällande anslutning ut till Luleå hamn, bör det särskilt bedömas.

Trafikverket hänvisar vidare till trafikalstringsverktyget som återfinns på Trafikverkets hemsida. Trafikalstringsverktyg - Bransch (trafikverket.se). Trafikalstringsverktyget är ett planeringsstöd utformat för att underlätta skattning av trafikalstring i samband med planering av nya eller befintliga områden. Trafikalstring med bil, kollektivtrafik, gång och cykel är inkluderat. Verktyget bygger på den kunskap vi har idag kring alstring av persontransporter beroende på lokalisering och markanvändning.

Kommentar: Att i planprogrammet utreda konsekvenserna på väg 595 avseende övrig framtida trafik på omkringliggande vägnät är inte rimligen genomförbart då det inte är en konsekvens av planprogrammets genomförande. Analys om framtida trafikökning har funnits som underlag för de bedömningar som gjorts i planprogrammet. I detta underlag finns beräkningar för ökad trafik både

från Hertsöheden och industriparken. På grund av pågående förändringar inom industriparken blir dessa underlag dock fort inaktuella och finns därför inte redovisade i programhandlingen.

Framtida trafikstruktur i området är ett pågående arbete. Industriparkens påverkan bedöms i andra utredningar, till exempel i linjestudier för en framtida Norrled.

MSA

Eftersom planområdet är inom MSA-ytan till Luleå/Kallax flygplats som utgör riksintresse för kommunikationer behöver hänsyn till flyghinder tas i kommande planarbete. För kännedom och som underlag till framtida planarbete håller Trafikverket på med en riksintresseprecisering för Luleå/Kallax flygplats.

Övrigt

Trafikverket vill tipsa om publikationen "Transportsystemet i samhällsplaneringen" som återfinns på Trafikverkets hemsida Samhällsplanering - Bransch (trafikverket.se). Här finns stöd och checklistor i fortsatt arbete för att åstadkomma ett tillgängligt och hållbart transportsystem.

Kommentar: Yttrandet noteras och tas med i fortsatt arbete med detaljplaneläggning.

Lantmäteriet

Lantmäteriet avstår att yttra sig och har inget att erinra över planprogrammet då det är väldigt tidigt i planprocessen.

Lantmäteriet rekommenderar kommunen att göra kontrollmätning av planområdet under framtagande av planen.

Kommentar: Yttrandet noteras.

Sjöfartsverket

Inga synpunkter

Kommentar: Yttrandet noteras.

Luftfartsverket

Inget att erinra angående påverkan på CSN-utrustning. Erbjuder produkten Flyghinderanalys.

Kommentar: Yttrandet noteras.

Swedavia

Swedavia har inga synpunkter på rubricerat planförslag. Kolla dock också med försvarsmakten, som är flygplatshållare för Luleå Airport.

Kommentar: Yttrandet noteras.

Kommunala förvaltningar och bolag

Miljö- och byggnadsnämnden

Avdelning miljö och bygg anser att man bör göra en skyfallsanalys redan nu i planprogramskedet. Detta för att i ett tidigt skede kunna utreda hur man ska kunna lösa problemen med skyfall inom hela området så att man inte råkar bygga in problem.

Kommentar: Under framtagandet av planprogrammet har översiktliga beräkningar avseende dagvattenhantering gjorts parallellt med skissandet på olika utformningsförslag av bebyggelse. Syftet med detta var att säkerställa att föreslagen hållbar dagvattenhantering, med stor del öppna system, är möjlig att genomföra.

Under fortsatt arbete med utformning av bebyggelse kommer mer detaljerade underlag avseende markhöjder, hårdgjorda ytor samt naturmark att tas fram. Parallellt med det arbetet kommer fortsatta beräkningar avseende dagvattenhanteringen att göras, inklusive en skyfallsanalys.

Avdelning miljö och bygg anser även att man nu i ett tidigt skede bör undersöka eventuella radonförekomster i området.

Kommentar: Enligt kommunens Markradonutredning Luleå kommun (genomförd år 1987) ligger programområdet inom ett större område med lokala förekomster av högradonmark. Nya byggnader ska uppföras radonsäkert vilket säkerställs i efterföljande bygglovsprövning.

Avdelning miljö och bygg anser också att man bör gör en ny trafikbullerutredning som utöver trafiken till programområdet, tar hänsyn till de senaste uppgifterna från verksamheter som ska etablera sig på Hertsöfältet, ökad trafik till Lövskär när de får kommunalt VA, men också vilken påverkan det blir från buller från den nya vägen som det planeras för norr om programområdet, Norrleden.

Kommentar: Påverkan från trafikbuller kommer att undersökas i samband med utformningen av bebyggelseområden i kommande detaljplaner. Trafikbullerutredningen ska baseras på aktuella underlag.

Räddningstjänsten

Det får maximalt vara 50 meter mellan räddningstjänstens uppställningsplats för släckbil till angreppsväg (trapphus) till flerbostadshus.

Räddningstjänstens insatstid till Hertsöheden (planområdet) är mer än 10 minuter varför räddningstjänsten inte kan utgöra alternativ utrymningsväg för flerbostadshus högre än tre våningar. Om flerbostadshuset är högre än tre våningar krävs anpassat brandskydd, exempelvis i form av specialutformade trapphus. Detta kan vara något att beakta vid planering av våningsantal för flerbostadshus.

Det behöver även finnas en uppställningsplats för räddningstjänstens höjdfordon/bärbara stege om räddningstjänsten ska utgöra alternativ utrymningsväg för de flerbostadshus som är max tre våningar höga. Det ska framgå av planen att räddningstjänsten inte utgör alternativ utrymningsväg från flerbostadshus över tre våningar.

Kommentar: Synpunkten noteras. Denna fråga kommer att hanteras i detaljpanelläggningen. Stadsbyggnadsförvaltningen kommer att kalla Räddningstjänsten till startmöte.

Övriga

Vattenfall

Ett u-område skall anges mitt över markkabeln med minst 3 meter på vardera sida om markkabelns yttersta fasar. Inom kvartersmark skall u-området vara prickmark. Inom detta område får byggnad inte uppföras eller markanläggning t ex träd och buskar planteras.

Vattenfall Eldistribution AB har också planer på luftledningar för regionnätet i närområdet. Dessa ledningar är oklart om de kommer beröra detta område för planprogram, men vi önskar ändå upplysa om detta.

Vid detaljplaneläggning ska mark för luftledningen reserveras med planbestämmelsen l. l-området ska uppgå till minst 40 meter plus avståndet mellan ledningens yttre fasar. Storleken på l-området kan variera utifrån spänningsnivå på luftledningen samt vilken typ av verksamhet som det planläggs för.

Utöver ett minsta skyddsavstånd enligt ovan ska försiktighetsprincipen tillämpas avseende EMF (elektromagnetiska fält).

Kommentar: Synpunkten noteras. Denna fråga kommer att hanteras i detaljplaneläggningsplaneringen. Stadsbyggnadsförvaltningen kommer att kalla Vattenfall till startmöte.

Naturskyddsföreningen

Om möjlighet att delta i samrådet

Naturskyddsföreningen anser att tiden som var utlyst för att inkomma med synpunkter inte uppfyller rimliga krav på att underlätta för intresserade att delta i samrådet. Lanseringen sker en vecka innan midsommar och tiden löper ut mitt i semestern. Berörda har inte fått önskvärda möjligheter att ta emot informationen, reflektera över dess konsekvenser och ge genomarbetade synpunkter på planprogrammet.

Kommentar: Synpunkten noteras. Stadsbyggnadsförvaltningen förstår problematiken och är tacksam för att Naturskyddsföreningen detta till trots lämnade genomarbetade synpunkter på planprogrammet.

Allmänt om planen

Utformningen av bostadsområdet Hertsöheden är mycket tilltalande med lämpliga avvägningar för att tillgodose behoven av nya bostäder i Luleå samtidigt som kända befintliga naturvärden värnas och andra miljöaspekter vävs in.

Intrång i det befintliga naturreservatet

Ett intrång sker i befintligt naturreservat. Förslaget att kompensera intrång för bostadsbebyggelse på Hertsöheden genom att tillfoga gammal skog i närheten är positivt, men den samlade påverkan av nytt bostadsområde, eventuell Norrled, kraftledningar och påverkan av ny bebyggelse invid reservatet är skäl för att överväga mer omfattande kompensation.

Naturskyddsföreningen pekar vidare på att för bevarandet av naturreservatets värden är det viktigt att endast skötselåtgärder för att gagna friluftslivet och naturvärdens utveckling borde få vara aktuella inom naturreservatet. Virkesproduktion borde inte få förekomma, då det försvårar förutsättningarna för renbete, svamplockning och friluftsliv m.m.

Vidare pekar de på att det inte borde vara rationellt att ombilda naturreservatet i flera beslut, vilket kan komma på fråga ifall separata beslut ska tas för genomförandet av Hertsöheden, ett annat för eventuell dragning av Norrled och ett tredje i samband med dragning av kraftledningar. Ett enda beslutstillfälle är att eftersträva.

Kommentar: Planprogrammet behandlar frågor och konsekvenser inom ramarna för dess syfte och påverkan på omgivningen. För programförslagets intrång i naturreservatet föreslås en kompensation genom att mark utanför naturreservatet med högre naturvärde tillförs naturreservatet.

De justeringar av naturreservatet som kommer att bli aktuella med anledning av planprogrammet och andra kommande projekt avses hanteras i en enda process och med ett beslutstillfälle. Det hindrar inte att åtgärder som kan hanteras inom gällande föreskrifter för reservatet kan komma att handläggas separat.

Planeringen av Hertsöheden måste koordineras med planeringen av Norrleden

De största riskerna förutses ligga i att planeringen av en eventuell Norrled inte genomförs integrerat med planeringen av Hertsöheden. Därför bör planeringen av Norrleden integreras i den fortsatta planeringen av Hertsöheden.

I första hand bör Norrleden inte byggas, utan Svartövägen och Hertsövägen användas för den tunga trafiken till Hertsöfältet, i andra hand kan Norrleden dras väster om Hertsöheden så att de goda förutsättningarna och intentionerna för Hertsöheden inte förstörs, vilket skulle bli fallet för bostadsområdena om den dras nordost om Hertsöheden. Norrleden får inte dras så den förstör väsentliga naturvärden i naturreservatet vilket blir fallet om den dras in söder om Hertsöheden. Det tredje alternativet skulle vara att Norrleden dras genom programområdet och delområdena C och D, det vill säga att delområde F blir vägreservat för Norrleden istället för bostadsområde.

Planprogrammet presenterar goda intentioner med att nya bostäder planeras i närkontakt med upplevelserik natur men Naturskyddsföreningen ser risker med att eventuell Norrled skär av bostadsområdet Hertsöheden från reservatet, att den kommer att bilda en barriär och dessutom innebära kontinuerliga bullerstörningar.

Kommentar: Planeringen för Hertsöheden planprogram och Norrleden ligger i olika faser. En möjlig sträckning för Norrleden finns utpekad i kommunens översiktsplan och det är den placeringen som programförslaget förhåller sig till.

Utbyggnaden av en eventuell Norrled skulle syfta dels till att få bort tung trafik från Luleås centrala delar och bostadsområden, dels lösa en gen och säker trafikering till och från industriparken. Av samma anledning bedöms det inte aktuellt att planera för en placering som fortsatt sträcker sig igenom befintlig och kommande bebyggelse.

I samrådsversionen av planhandlingen benämndes delområdena felaktigt, ett förtydligande avseende Naturskyddsföreningens yttrande är därför att det delområde som benämns delområde F, i slutgiltiga handlingen är namngivet som delområde E.

Sammanhanget Ormberget – Hertsölandet och vandringsleden Hertsöstigen

I det sammanhängande naturreservatet Ormberget – Hertsölandet har vandringsleden Hertsöstigen en central roll som enda sammanhängande länk. Naturskyddsföreningen anser att Hertsöstigen enligt planprogramförslagets föreslagna dragning riskerar att inte komma till sitt bästa utan att dragningen av Hertsöstigen behöver göras om.

Kommentar: Med anledning av ovanstående synpunkt har Stadsbyggnadsförvaltningen haft ett möte med Naturskyddsföreningen angående Hertsöstigens framtida sträckning. Planprogrammet redovisar övergripande principer och den exakta dragningen av Hertsöstigen kommer studeras närmare i senare skede.

Programområdets förutsättningar

Naturskyddsföreningen håller med om att planprogrammet för Hertsöheden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Att planprogrammet innebär att ytterligare gammal skog överförs till reservatet och de positiva planerna för att utveckla bostadsområdets upplevelsevärden kan bedömas som att påverkan huvudsakligen blir positiv för miljön.

Synpunkter på övergripande struktur samt delområden

Tanken om övergripande struktur är mycket bra. Naturskyddsföreningen är i övrigt positiva till målbilderna Naturen nära och Ut i skogen samt Hållbar mobilitet.

Naturskyddsföreningen har även framfört synpunkter delområdesvis i enlighet med programförslaget. Generellt pekar de på att högre bebyggelse/antal våningar riskerar att störa landskapsbilden i naturreservatet. Inom delområde B anser de att höjden inte bör överstiga 5 våningar och i ytterkanterna mot reservatet inom delområde C och E bör höjden begränsas till maximalt 3 våningar.

De anser vidare att delområde D riskerar att påverkas negativt om Norrleden dras som en hårt trafikerad barriär mellan bebyggelsen och naturreservatet. För delområde E anser de att småhusbebyggelse och lokalisering av förskola för närhet till naturen är en god idé och en varsam integrering i naturen är en förutsättning för att detta ska lyckas. Det innebär att punkthus eller flervåningshus, som beskrivs i planförslaget, inte är lämpligt i delområdet. Dessutom skulle förutsättningarna med nära natur för förskolan förstöras helt av Norrleden om den dras förbi området i norr och öster och skär av tillgängligheten till naturen.

Delområde F är redan ett smalt stråk där, när naturområdet som benämns "Hällarna och bäcken" och dessutom en dagvattendamm verkar övervägas. Frågan är om delområde F istället för att hysa bostäder ska ge plats för kraftledning och trafikled. Om delområde F bebyggs är det viktigt att höjden begränsas till tre våningar för att inte förstöra landskapskaraktären i naturreservatet.

Kommentar: Angående dragning av Norrled, se kommentar under rubriken "Planeringen av Hertsöheden måste koordineras med planeringen av Norrleden". Synpunkter om bebyggelsehöjd noteras och tas med i fortsatt arbete med detaljplaneläggning där frågor om landskapsbild studeras närmare.

Skanova

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika

olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet när detaljplanarbete påbörjas och kallas till samrådsmöten för det aktuella området för att kunna samordna nya ledningar. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Kommentar: Synpunkten noteras. Denna fråga kommer att hanteras i detaljplaneläggningen. Stadsbyggnadsförvaltningen kommer att kalla Skanova till startmöte.

Postnord

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan.

Kommentar: Synpunkten noteras och tas med i fortsatt arbete med detaljplaneläggning.

LRF – Lantbrukarnas riksförbund

Då stora delar av förslaget berör skogsmark och inte jordbruksmark har LRF inget att erinra i detta ärende.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Luleå tekniska universitet, VA-teknik.

VA-teknik tycker att det är bra att det planeras för att bygga ett hållbart, integrerat och modernt område med hög grad av cirkularitet. Synpunkten berör innovativ avloppshantering som föreslås implementeras på Hertsöheden.

Kommentar: Synpunkten noteras och tas med i fortsatt arbete med hållbarhetsfrågor och testbädd på Hertsöheden.

Närboende

Från en boende på Skillingvägen/Lerbäcken har ett yttrande inkommit från sammanlagt en person. I yttrandet framförs synpunkter på konsekvenserna av ökad trafik från Hertsöheden och framtida etableringar på Hertsöfältet. Många bostäder på ytterslingorna på Lerbäcken södra del som har sin uteplats mot Hertsöleden på ett avstånd av cirka 80 meter från vägen. Redan idag är trafikbullret störande, men med den beräknade trafikökningen (inklusive tung industritrafik) känns det angeläget att bullerreducerande insatser görs längst norra sidan av Hertsöleden från Lerbäcksrondellen så att både Lerbäcken och Hertsöheden får en bra ljudmässig utemiljö.

Kommentar: Synpunkten noteras och tas med i fortsatt arbete med trafik- och bullerfrågor längs med Hertsövägen. Stadsbyggnadsförvaltningen håller för närvarande på att ta fram en hastighetsöversyn för Hertsövägen för att ge förslag på optimerade hastighetsgränser längs sträckan. I hastighetsöversynen som innehåller en nulägesanalys kommer de befintliga hastigheterna, livsrum, trafiksäkerhet, tillgänglighet, trafikmätningar samt miljöaspekter att presenteras. Hänsyn tas till det som kommer att exploateras i framtiden (Hertsöheden, Badhus, Skola, Industripark). Bullerfrågan är en viktig del. Överstigs riktvärdena för trafikbuller kommer åtgärder att sättas in.

Älvsbyhus

Älvsbyhus vill vara behjälplig med tips på saker som kan vara bra att tänka på för att bygglovshandlingen ska flyta på så smidigt som möjligt.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Ställningstagande och förändringar

Med anledning av inkomna synpunkter görs följande förändringar:

- Planprogrammet kompletteras med en översiktlig beskrivning av hanteringen av avloppsvatten i kapitel Genomförande och konsekvenser.
- Programhandlingen kompletteras med resultat från naturvärdesinventeringen och artinventeringen samt notering om att påverkan på de skyddade arter som identifierats under inventeringen behöver studeras närmare i en artskyddsutredning. Detta kompletteras i kapitel Genomförande och konsekvenser.
- Programhandlingen kompletteras med underlag hämtat från Sametingets kartor i kapitel Programområdets förutsättningar samt bedömning om påverkan under kapitel Genomförande och konsekvenser.
- Programhandlingen uppdateras enligt Länsstyrelsens förslag avseende förtydliganden i illustrationer och text;
 - Planprogrammets illustrationer kompletteras med kraftledningars lokalisering
 - Luleå industripark illustreras tydligare på kartor i programhandlingen
 - Förtydligande formulering avseende gestaltning inom delområde G
 - Förtydligande text avseende betydelsen av semi-öppna gårdsrum
 - Text för delområde A om anpassning utifrån VA-lösning tas bort, planprogrammet kompletteras i stället med en skrivning gällande VA i kapitel Genomförande och konsekvenser.

Kvarstående synpunkter

Följande skriftliga synpunkter har inte blivit tillgodosedda, dvs. har inte föranlett någon ändring i planprogrammet.

Stadsbyggnadsförvaltningens motivering till varför synpunkten eller frågan inte har kunnat tillgodoses motiveras under respektive yttrande ovan.

- De av Länsstyrelsens, Trafikverkets och Naturskyddsföreningens efterfrågade utredningar som utöver planprogrammets påverkan även omfattar kumulativ påverkan från nyetableringar av olika slag som planeras på Hertsön med omnejd.
- Länsstyrelsen efterfrågar utredning kopplat till Åtgärdsprogram för vitryggig hackspett avseende påverkan på områdets kontinuerliga ekologiska funktion.

- Länsstyrelsen anser att förekomst av invasiva främmande arter bör utredas samt att en redogörelse för påträffade arter, risk för spridning samt hur dessa regleras i lagstiftning ska finnas med.
- Avdelning Miljö- och bygg efterfrågar en skyfallsanalys i planprogramskedet.
- Avdelning Miljö- och bygg anser att det i ett tidigt skede bör undersökas eventuella radonförekomster i området.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Avdelning stadsplanering 2023-10-05

Frida Lindberg

Planchef

Mia Ozoh

Projektledare/
Planarkitekt

Sigrid Segerström

Planarkitekt